

ПРО АКТУАЛЬНІСТЬ ЗВОРОТНОГО ЗВ'ЯЗКУ В ДИСТАНЦІЙНІЙ ОСВІТІ

Ткаченко В. П., зав. каф. МСТ ХНУРЕ,

Бізюк А. В., проф. каф. МСТ ХНУРЕ,

Бізюк В. В., доцент каф. ВМ ХНУМГ ім. О. М. Бекетова

Якість дистанційного навчання залежить від виконання декількох ключових умов:

- налагодження ефективного зворотного зв'язку від студентів до викладача;
- активного включення студентів в процес власного навчання;
- використання гнучкої системи оцінювання для мотивації і самооцінювання студентів, самооцінювання розглядається як додатковий інструмент навчання;
- здатності студентів до самодисципліни і самостійної роботи.

Навчання передбачає взаємодію викладача і студента. Саме викладач, виступаючи інтерпретатором знань, вносить в процес навчання емоційне забарвлення, реалізує зворотний зв'язок і за необхідності може провести коригування процесу навчання студента.

Під зворотним зв'язком в процесі навчання розуміється інформація про стан керованого об'єкту – учня, студента – в кожен конкретний момент його діяльності. Зворотний зв'язок – це, передусім, характеристика стану студента (готовність до занять, настроїв, уважність, його відповіді на питання, психофізіологічний стан тощо), на основі якої викладач вибирає тактику викладання, гнучко реагуючи на зміни стану студента.

Зворотний зв'язок – це поняття дистанційного навчання з точки зору викладача, яке для студента фактично є індивідуальною формою навчання. До якої прагнуть обидві сторони і яка, звичайно, неможлива при аудиторному навчанні. В ідеалі студент, користуючись індивідуальною формою, автоматично забезпечує викладачеві зворотний зв'язок безпосереднім спілкуванням, активністю, креативністю. На жаль, в дійсності, в реаліях сьогодення, в навчальному процесі аудиторія різнобарвна. І тому саме викладачеві належить в будь-який спосіб мотивувати студента.

Традиційно зворотний зв'язок розглядається як контроль видаваних викладачем завдань, для чого широко використовуються різні варіанти тестування, поточні і контрольні завдання, залік і іспити тощо.

Проте важливим є забезпечення зворотного зв'язку і в процесі викладення теоретичних знань від викладача студентів. В аудиторній формі лекції широко застосовуються питання до аудиторії, дискусійні та проблемні лекції (повністю або як частина традиційної лекції), обговорення актуалізованих питань і тому подібне. Поставивши просте запитання аудиторії, викладач по швидкоплинній реакції студентів може зробити узагальнювальний відступ, детальніше викласти доказ або ж опустити вже відомий студентам матеріал, зосередившись на новий аспектах. При дистанційній формі навчання така нагальна реакція часто буває ускладнена або ж зовсім неможлива.

Безперечно, вибір методів, способів викладання тієї чи іншої дисципліни залежить від самої дисципліни. Стосовно математики, наприклад, на відміну від гуманітарних дисциплін, описати текстом, словами формулу, чи більш того графік практично неможливо. Аудиторна дошка транспонується в інтерактивну дошку. Одним із способів залучення студентів до роботи є використання інтерактивної дошки з дозволом студентів редагування зображення. Викладач може зображувати, наприклад, елементи завдання, а студент – тут же доповнювати чи виправляти за запрошенням викладача, що буде оцінено в прямому ефірі.

Так, авторами доповіді активно використовується під час онлайн лекції запрошення студентів до розв'язання задач або прикладів із застосуванням такої інтерактивної дошки. Такий крок можна представити як роботу біля дошки протягом звичайної лекції, що має певний педагогічний сенс.

Іншим способом є такий елемент дистанційних курсів як опитування. Такий елемент є присутнім в середовищі Moodle, можна використовувати сторонні ресурси, наприклад Національна агенція із забезпечення якості вищої освіти використовує онлайн ресурс Mentimeter (<https://www.menti.com>).

Формулюється питання для обговорення, а студенти (слухачі) можуть безпосередньо перемкнутися на елемент і висловити свою думку – вибором одного із запропонованих варіантів або ж зовсім

у вільній формі. Система негайно обробляє дані і представляє їх в зручній графічній формі. Викладач може прокоментувати результат, а студенти – самостійно оцінити міру правильності своєї відповіді.

Дистанційну форму навчання необхідно сприймати як самостійну, незалежну, яка має свої особливості, не схожі з іншими формами. Тобто не завжди ми маємо шукати аналоги, скажімо, в аудиторній формі. Якщо мова йде про гнучку систему оцінювання, зрозуміло, що звичайний екзамен, письмовий, чи тим паче усний, перенести на дистанційну форму безпосередньо неможливо. Та й нема потреби, бо дистанційне навчання спроможне виробити власні форми оцінювання. І не тільки в навчальному процесі. Проведення учнівських олімпіад, оцінювання яких дає додаткові бали при вступі до вищого навчального закладу. Студентські олімпіади, які оцінюють якість підготовки студента і впливають на рейтинг вищого навчального закладу, який він представляє.

1. Малинина И.А. Осуществление контроля и реализация обратной связи в Интернет-ресурсах второго поколения // Современные научные исследования и инновации. 2014. № 1 [электронный ресурс]. URL: <http://web.snauka.ru/issues/2014/01/30565>

2. Жаксылыкова Г.Т. Эффективная обратная связь – залог успешности дистанционного обучения // «Білімді ел — Образованная страна» [электронный ресурс]. URL: <http://bilimdinews.kz/?p=103848>